

A francia erdőbirtok bajai és lépések azok orvoslására.

Az a végzetes áradás, melynek Páris 1910-ben színhelye volt, ismét az erdő jelentőségére terelte a figyelmet, melynek tárgyában az árvizbizottság elnöke, *Alfred Picard* a bizottság jelentését a következőkben foglalta össze annak idején:

„Jelentékeny javulás volna várható e helyzetben, ha új erdők-et létesítenének az Yonne medenczájében és Brie-ben. Amott az erdősítés minimum 10.000 hektárt kellene hogy magába foglaljon, Brie-ben ellenben még tovább kellene menni, egész addig, hogy rekonstruálják azt a 150.000 hektárnyi erdőséget, mely Caesar idejében borította e vidéket. De halaszthatatlan kötelessége a közhatóságoknak az is, hogy a Szajna völgyében és másutt föntartsák a még létező erdőségeket, új erdőültetvényekre serkentsenek, a kihasználás helyes módjait megjelöljék, könnyítsenek az erdőbirtokosok nyomasztó adóterhén, akik kénytelenek a rájuk nehezédő terheket az erdő nagyobb mérvű pusztításával egyenlíteni ki“.

Több mint egy év telt el a jelentés közzététele óta, anélkül, hogy a költségvetésben gondoskodás történt volna az erdősítésre szükséges összeg bármi csekély részének beállításáról is s a Picard által halaszthatatlannak jelzett intézkedések életbeléptetéséről. E helyett Franciaország erdőterületei továbbra is rohamosan fogynak.

Franciaország állami erdőségei ugyan tervszerű gazdálkodás alatt állanak, de csak egykilencedrészét teszik ki az összes erdőbirtoknak, még ha hozzáveszszük is az állami kezelésben álló községi erdők további kétkilencedrészét kitevő területét, mindössze Franciaország erdőinek egyharmada áll az állam gondozása alatt. Ami a magánerdőségeket illeti, azokról semmi intézkedés sincs az állami költségvetésben, egyetlen fillért sem fordítanak azok segítésére, sem társadalmi képviseltetésük nincsen. A közhatóságok csak annyiban tanusítanak érdeklődést a magán-erdőtulajdon iránt, amennyiben mindent elkövetnek arra, hogy megszorító intézkedésekkel nehezítsék meg helyzetét s hagyják görnyedni a tulmagas adóteher alatt, mely a kataszteri becslésekbe

csuszott tévedések következtében oly rengeteg nagy, hogy némely erdőbirtok adója a szó szoros értelmében meghaladja jövedelmét.

Természetesen, amennyiben az erdő nem is áll állami kezelés alatt, a tulajdonost még mindig kötik ugyan a code civilnek a haszonélvezeti jogra vonatkozó rendelkezései, amelyeket át nem léphet s erdejét engedély nélkül föl nem szánhatja. De a vágások szabályozásának Colbert által behozott rendszere rég elavult s 1827-ben végleg eltűnt a francia törvénykönyvből s enélkül a polgári törvénykönyvnek a haszonélvezetre vonatkozó szabályai inkább csak pörösködésekre szolgálnak alkalmul, semmint komoly garanciát nyújtanának az erdők okszerű használata tekintetében.

Paul Des Combes, a *Revue des deux Mondes*-ben megjelent egyik cikkében rámutat arra a bizonytalanságra, mely a törvényhozó és a közgazdász fölfogásában az erdőtulajdon természete tekintetében fennáll s aminek tulajdonítható például, hogy *Le Play* és *Chevalier* tökéletesen ellenkező nézeteket fejtettek ki az állam erdőelidegenítései kérdésében s erre vezeti vissza azt is, hogy a tőke ily körülmények között méltán huzódozik oly befektetésektől, melyeknek érvénye tekintetében a fölfogások oly ingadozók. Kiemeli, hogy az erdő problémája oly kihatással van a közvagyon minden ágára, melynélfogva nem nélkülözheti a közgazdaságtudomány segítségét sem, amelynek felvilágosításaira még sokkal nagyobb szüksége van a hosszú lejáratokkal számoló erdőgazdaságnak, mint a mezőgazdaságnak. A közgazdasági tankönyvek is nagyon fukarul bánnak el az erdészeti szakkérdésekkel.

Innen az, hogy az elhelyezést kereső tőke akár rögtönös jövedelmet biztosító erdővállalkozásról, akár pedig távolabbi eredménynyel kecsegtető erdőültetésről van szó, először is összehasonlítást hajlandó tenni a befektetés ily módjai és más ingó vagy ingatlan befektetési módok közt és pedig egyfelől a tiszta jövedelem, másfelől pedig e forgalom és kezelés könnyüisége, továbbá a szükségessé válható hitel, a fizetendő adó stb. szempontjából.

A kezelés könnyüisége persze nagyobb az ingó értékeknél vagy ingatlanoknál, mint a földbirtoknál, mert a személyes vezetés, mely önmagában is bonyolult, az erdőbirtoknál a helyben lakáshoz van kötve. De az erdőbirtok e nehézségein *Des Combes* meggyőződése szerint segíteni fog az 1909 május 12-én a kamara

által megszavazott törvényjavaslat az erdősítés előmozdításáról s a magánerdőségek fentartásáról, mely megengedi a magánerdők állami kezelésbe adását.

Sajnos, hogy a forgalomban azokkal a vevőkkel szemben, kiknek céljuk az erdők fentartása, valóságos prémiumot élveznek az oly spekulánsok, kik az erdő pusztítására törekeshetnek. Ez a különben nem szándékos kedvezés abban éleződik ki, hogy az illeték, amely az ingatlanoknál 7⁰/₀, az ingók átruházásánál csak 2⁵⁰/₀. Ha tehát valaki 100.000 frank értékű erdőséget vásárol megőrzés céljából, 7000 frank illetéket fizet, míg a spekuláns, ki 25.000 frankot fizet az erdőtalajért s 75.000 frankot a kivágandó fákért, csak 3625 frank illeték alá esik. Sőt büntetés terhe alatt köteles a fákat mielőbb kivágnatni, úgy hogy tulajdonképen az erdőirtás nemcsak prémiumban részesül, de büntető szankció mellett van kötelezővé téve. Ezen az anomálián az új javaslat úgy kíván segíteni, hogy fix illetéket szab meg a fentartás céljából történő vásárlásoknál, ami megfordítja a dolgot s bizonyos szerény prémiumot jelent az erdősítésre nézve.

Egy másik intézkedése a javaslatnak a titkos szolgálomak bejelentéséről szól, amennyiben gyakran előfordul, hogy oly vásárlók, akik műveletlen földeket szereztek befásítás céljából, a szomszédság minden nyáját oda látják hajtani oly szolgálomak ürügye alatt, melyekről nem volt tudomásuk.

Nagy baj az, hogy a rendszeren oszthatlan erdőbirtok szerzéséből a törvény kizárja az egyesületeket, takarékpénztárait, részvénytársaságokat és jogi személyeket, holott éppen ezek volnának legalkalmasabbak a hosszú lejáratu műveletekkel egybekötött ok-szerű erdőtenyésztésre. Az erdősítés előmozdítását és a magán-erdők fentartását célzó törvényjavaslat, melyet a kormány 1910 márczius 4-én sürgősnek nyilvánított, ezen akadály elhárítását tartja szem előtt.

Nézzük most a magánosokat. Nagykoruak, akik polgári jogaik teljes birtokában vannak, természetesen akadálytalanul szerezhetnek erdőket. Nem úgy a kiskorúak és más önjogu cselekvésre képtelen személyek, mert ezeknek gyámja köteles felhatalmazásért a törvény-székhez folyamodni, amely nem igen engedélyezi az ilyfajta vásárlásokat, bevallottan a tűzkár, a rovarok, a gombabetegségek kocz-

kázatai miatt, voltaképp azonban azért is, mert a gyám könnyen visszaélhetne ezekkel a maga előnyére. Megtörtént ujabban is, hogy egy városnak, mint egy erdő végrendeleti hagyományosának csak oly föltétellel engedték meg a hagyomány elfogadását, ha azt rögtön eladja. Az erdő pupilláris megszerzésének ez a megnehezítése azonban értékétől megfosztja az erdőbirtokot is a vevők nagy kategóriájának kiküszöbölésével.

Végre a kölcsönhitel megszerzése, mely oly könnyű ingófedezeteknél az érték háromnegyede erejéig, de már sokkal nehezebb és hosszadalmasabb az ingatlanok jelzálogkölcsöneinél, csaknem illuzoriussá van téve az erdőbirtoknál. A jelzálogilag lekötött erdőben a hitelező csak e talajt tekinti biztosítéknak, minthogy a fát elpusztíthatja a tűz, vagy elhordhatja a tulajdonos. A már többször említett törvényjavaslat úgy oszlatja el ezt a nehézséget, hogy a tűz ellen biztosított és állami kezelésbe vett erdő teljes értékét teszi meg a zálogbiztosíték alapjául — oly feltételek, melyeknek teljesítése a tulajdonostól függ.

Legnagyobbak azonban az anomáliák az adó terén, melynek reformja már három év óta foglalkoztatja a parlamentet. Maga a pénzügyminiszter jelentette ki egy alkalommal, hogy „az erdőket valósággal eltíporja az adó; vannak községek és tulajdonosok, melyek erdők után több adót fizetnek az államnak, mint amennyi a tényleges jövedelmük belőle“.

A Bordeauxban 1904 április 21-én megalakult „Association Centrale pour l'aménagement des montagnes“ is hathatósan támogatja az erdőreform munkáját. Községi legelőket bérelt, hogy a hegyvidéki lakóknak példát mutasson, melyeken az erdősítést is elősegítette. Legelőjavítással visszaszerezte a vidék jólétét, anélkül, hogy áldozatokat rótt volna a hegyvidéki lakosságra. Első kísérlete 20 négyszögkilométernyi területen történt hektáronként 362 frank költséggel, azóta működését négy departementben 13 területre terjesztette ki, több mint 70 négyszögkilométer kiterjedésben s a hegyvidéki lakosság mindenütt örömmel veszi igénybe önzetlen támogatását.

Két milliárdot jelent Franciaországra nézve az erdőprobléma megoldása, mely természetesen csak a magánkezdeményezésből indulhat ki az állam legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi

támogatása mellett — mondja Des Combes — éppen úgy, mint ahogy a magántőke volt az is, mely Franciaországot 17 milliárdnál többet érő vasuti hálózattal borította be. Bármily horribilis összegre van is e célból szükség, semmi áldozat sem nagy, mert az erdősítés útján ötven év alatt husz milliárddal szaporodik meg Franciaország nemzeti vagyona, ha ez összegnek csak tizedrészét fordítja husz év alatt erdőtelepítésekre. S ez nem is lehetetlen, ha tekintetbe vesszük, hogy Leroy Beaulieu szerint a francia takarékoság minden évben két milliárdnyi tőkét teremt. Daubree kimutatta, hogy az erdősítés hektáronként 250 frankjával jövedelmező lehet s az új francia törvényjavaslat célja éppen az, hogy a rendelkezésre álló nemzeti tőkét az erdősítés felé irányozza, ezért terjeszti ki az erdőterületek megszerzésének jogát az ebből eddig kizárt testületekre, jogi személyekre, takarékpénztárakra, szövetkezetekre s teszi lehetővé minden erdőtulajdonosnak, hogy erdőt állami kezelés alá adhassa; erre még sürgős szükség is van, mert Franciaország erdőterülete, mely a XVIII. század végén még 17 millió hektárt tett ki, ma csak 9,400.000 hektár.

V. S.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Erdészeti Rendeletek Tára 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) egyesített évfolyama megjelent. Ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 2 K, másoknak 4 K, melyet legczélszerűbb 45 f postaköltséggel együtt előre az Országos Erdészeti Egyesületnek (Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz.) beküldeni, mely a művet ebben az esetben bérmentve és ajánlva szállítja.

Nagy széldöntések. A folyó év tavaszán dühöngött szélviharak tetemes károkat okoztak. Amint értesülünk, Liptó, továbbá Zólyom megyében úgy a kincstárnak, mint számos más birtokosnak erdeiben igen jelentékeny a károsítás. Különösen a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében sok a széldöntött törzs, melyek fatömege több mint 100.000 m^3 -re becsültetett. Igen kiterjedt széldöntések fordultak elő a sóvári erdőhivatal kerületében